

Deloitte.

Region Skåne

Granskning av årsredovisning 2017
Revisionsrapport

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Deloittes uppdrag	5
3. Kommunal redovisningslag	6
4. God revisionsred	7
5. Granskningsresultat	7
6. Finansiella mål för "God ekonomisk hushållning"	9
7. Resultaträkningen	10
8. Balansräkningen	13
9. Kassaflödesanalys	13
10. Sammanställd redovisning	14
11. Bokslutsprocessen	14
12. Rapport om årsredovisningen	15

1. Sammanfattning

Vi har av Region Skånes revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2017. Uppdraget ingår i den fastställda revisionsplanen för redovisningsrevisionen.

Regionens revisorer ska enligt 9 kap kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska också pröva om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Syftet med vår granskning är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning i revisionsberättelsen av om Region Skånes årsredovisning för 2017 har upprättats i enlighet med kommunallagen (KL), kommunal redovisningslag (KRL) och god redovisningssed i kommuner och landsting samt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige beslutat. Våra revisionsmål kan sammanfattas med följande frågor:

- Uppfyller den finansiella redovisningen de krav som ställs i lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed?
- Är räkenskaperna rättvisande?
- Har de finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts?
- Är den interna kontrollen inom redovisningsområdet tillfredsställande?

Baserat på vår granskning gör vi de bedömningar som framgår nedan och i rapportavsnitten 5-12.

1.1 Räkenskaperna och årsredovisningen

Vi bedömer att den finansiella redovisningen är förenlig med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed för kommuner och landsting med undantag för det faktum att fullfonderingsmodellen i årsredovisningen presenteras som en med blandmodellen likvärdig upprättandeform för bokslutet. Enligt lagen ska pensionsförpliktelser redovisas enligt blandmodellen. Förbud saknas mot att även redovisa enligt fullfonderingsmodell. Vi anser emellertid att kompletterande information rörande fullfondering bör lämnas i förvaltningsberättelse, bland ansvarsförbindelser och i notupplysningar snarare än att presenteras som huvudsaklig uppställningsform.

En av staten tillsatt utredning lämnade i mars 2016 sitt betänkande vari föreslogs att pensionsförpliktelser skall redovisas enligt fullfonderingsmodellen. I en remiss som överlämnades till Lagrådet den 19 januari 2018, föreslår regeringen en ny lag om kommunal bokföring och redovisning. Regeringen gör emellertid bedömningen att frågan om redovisning av kommunala pensionsförpliktelser bör utredas vidare med hänsyn till konsekvenserna för den kommunala ekonomin samt för balanskravet och kravet på god ekonomisk hushållning.

Den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

1.2 Finansiella mål för God ekonomisk hushållning

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Enligt vår bedömning är utfallet inte förenligt med de finansiella målen.

1.3 Resultaträkningen

Resultatet för 2017 enligt fullfonderingsmodellen är ett överskott på + 238 mnkr (2016 + 103 mnkr). Detta skall jämföras med budgeten för året som var + 375 mnkr. De stora negativa resultaten och budgetavvikelserna är främst hänförliga till nämnderna inom Hälso- och sjukvård (budgetavvikelse netto - 1 287 mnkr) medan central finansiering uppvisar en positiv budgetavvikelse med + 880 mnkr främst hänförlig till ökade skatteintäkter, generella statsbidrag, kommunalekonomisk utjämning och värdesäkring av pensioner.

1.4 Balansräkningen

Region Skånes finansiella ställning är svag utifrån traditionella soliditetsmått. Med beaktande av samtliga pensionsåtaganden är det egna kapitalet minus 20 miljarder kr och soliditeten minus 77 procent. Även jämfört med andra landsting och regioner är den ekonomiska ställningen svag. I bedömningen av den ekonomiska ställningen ska beaktas att Region Skåne och andra landsting och regioner har en beskattningsrätt och att Region Skånes skattesats är lägst i landet.

2. Deloittes uppdrag

2.1 Bakgrund

Vi har av Region Skånes revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2017. Uppdraget ingår i den fastställda revisionsplanen för redovisningsrevisionen.

Regionens revisorer ska enligt 9 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska också pröva om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för att kunna avge revisionsberättelse avseende den finansiella redovisningen.

2.2 Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om regionens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning är avsett att utgöra ett av underlagen för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

2.3 Avgränsning

Granskningen, som utförts enligt särskild överenskommelse, har omfattat den löpande redovisningen, bokslutet och årsredovisningen för år 2017. Regionens revisorer ansvarar för att fastställa det förslag till revisionsplan för redovisningsrevisionen som utarbetats i samråd med revisionskontoret. Revisionsplanen inkluderar även granskning av den interna kontrollen inom redovisningsområdet. Omfattningen och inriktningen av vår granskning har skett i enlighet med branschpraxis och Skyrevs normgivning. Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade). Det innebär således att mindre väsentliga fel eller brister inte kommenteras i denna rapport.

2.4 Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer:

- Kommunallag (KL) och kommunal redovisningslag (KRL)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- Interna regelverk och instruktioner

- Fullmäktigebeslut

Vi har även bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av regionfullmäktige beslutade finansiella målen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

2.5 Ansvarig styrelse

Granskningen avser Regionstyrelsens årsredovisning.

2.6 Metod

Vår granskning har skett i enlighet med branschpraxis och Skyrevs normgivning.

2.7 Andra granskningsinsatser inom redovisningsrevisionen

Deloitte har inom ramen för uppdraget rörande redovisningsrevision även genomfört följande granskningar:

- Investeringar i sjukhus
- Utomlänsintäkter och utlandsintäkter
- Redovisning av pensioner
- Riktade statsbidrag
- Reseräkningar och privata utlägg

Vi har också utfört översiktlig granskning av:

- Delårsrapport
- Transparensredovisning
- Finansrapport, tertialvis

2.8 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av medarbetare hos Deloitte under ledning av Per Stomberg, auktoriserad revisor och certifierad kommunal revisor.

3. Kommunal redovisningslag

Bokföring och finansiell rapportering i kommuner och landsting regleras i Lag (1997:614) om kommunal redovisning (KRL). Enligt 1 kap 3§ första stycket ska "Bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed". I andra stycket samma paragraf hänvisas till "allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ på det kommunala området". Det normgivande organet är Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som i rekommendationer, vägledningar och uttalanden löpande uttolkar god redovisningssed.

I förarbetena till KRL (prop. 1996/97:52) förs ett resonemang kring god redovisningssed. Där sägs bl.a. (s 46): "Liksom tidigare bör god redovisningssed inte tillmätas betydelse i de fall en fråga har blivit uttryckligen reglerad i lagen; i sådana fall skall givetvis lagen gälla. Det är med andra ord aldrig god redovisningssed att avvika från uttryckliga lagregler."

4. God revisionsred

Revisorerna ska granska och uttala sig om bland annat (KL 9 kap 9§)

- om verksamheten sköts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- om räkenskaperna är rättvisande
- om den interna kontrollen är tillräcklig

Begreppet "rättvisande räkenskaper" innefattar enligt vår uppfattning både "god redovisningssed" och "rättvisande bild".

För kommunala yrkesrevisorer sker en certifiering genom Skyrev, Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer. Skyrev uttolkar god revisionsred i rekommendationer och vägledningar som blir normerande för dess medlemmar.

Skyrev verkar bl.a. för hög kvalitet och likformighet i revisionen. I april 2014 fastställde Skyrevs styrelse ett utkast till Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting. Vi har i vår granskning följt utkastet framför allt i övergripande frågor och i revisionsansatsen. I vår riskbedömning har vi beaktat resultatet av de fem fördjupningsgranskningar vi genomfört.

Vårt totala uppdrag som biträde i redovisningsrevisionen utgår ifrån "Revisionsplan redovisningsrevision 2017" som presenterades för och godkändes av de förtroendevalda revisorerna 2017-06-14.

5. Granskningsresultat

5.1 Årsredovisningen

5.1.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

I årsredovisningen redovisas pensioner både enligt upprättandeformen fullfondering och blandmodell. Avstämning mot balanskravet sker korrekt utifrån blandmodellen.

Vi bedömer att den finansiella redovisningen är förenlig med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed för kommuner och landsting med undantag för det faktum att fullfonderingsmodellen i årsredovisningen presenteras som en med blandmodellen likvärdig upprättandeform för bokslutet. Lagen är tydlig med att pensioner ska redovisas enligt blandmodellen. Förbud saknas mot att även redovisa enligt fullfondering. Vi anser emellertid att kompletterande information rörande fullfondering bör

lämnas i förvaltningsberättelse, bland ansvarsförbindelser och i notupplysningar snarare än att presenteras som huvudsaklig uppställningsform.

En av staten tillsatt utredning lämnade i mars 2016 sitt betänkande vari föreslogs att pensionsförpliktelser skall redovisas enligt fullfonderingsmodellen. I en remiss som överlämnades till Lagrådet den 19 januari 2018, föreslår regeringen en ny lag om kommunal bokföring och redovisning. Regeringen gör emellertid bedömningen att frågan om redovisning av kommunala pensionsförpliktelser bör utredas vidare med hänsyn till konsekvenserna för den kommunala ekonomin samt för balanskravet och kravet på god ekonomisk hushållning.

Den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

5.1.2 Balanskravet

5.1.2.1 Gällande regler

Det i Kommunallagen (KL) stadgade balanskravet innebär att en kommuns och i detta fall regionens intäkter varje år måste balansera kostnaderna. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. I KL stadgas även att regionen ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och i de allra flesta fall innebär att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna eftersom det på längre sikt skulle urholka regionens ekonomi.

5.1.2.2 Balanskravet i årsredovisningen

Det ingående återställningskravet 2016 uppgick till -780 mnkr avseende 2014 (-200 mnkr) och 2015 (-580 mnkr) års underskott. Med hänsyn till kommande lagstiftning beslutade regionfullmäktige i budget för 2017 att annullera återställningskraven för 2014 och 2015. Återställningskravet vid 2017 års ingång uppgick därmed till -637 mnkr motsvarande 2016 års balanskravsresultat. Regionstyrelsen uttryckte avsikt att återkomma med förslag till hantering av 2016 års återställningskrav under hösten i samband med budget för 2018. 2017 års balanskravsresultat uppgår till - 396 mnkr, vilket innebär att det samlade icke undanröjda negativa balanskravsresultatet vid utgången av 2017 uppgår till -1 033 mnkr. Regionstyrelsen gör bedömningen att återställningskraven för 2016 och 2017 täcks inom budgeterat resultat för 2019 och 2020 i budget för 2018 och verksamhetsplan för 2019-2020

Kommentarer

Balanskravsberäkningen i årsredovisningen är enligt vår bedömning korrekt.

Vi tar inom ramen för vårt uppdrag att granska regionens räkenskaper och årsredovisning inte ställning till frågan om fullmäktiges tidigare beslut att åberopa synnerliga skäl för att inte återställa tidigare års underskott är förenligt med lagstiftningens intentioner.

6. Finansiella mål för "God ekonomisk hushållning"

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för en god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen. Vår granskning omfattar inte verksamhetsmålen utan bara de finansiella målen. De fastställda finansiella målen för 2017 var:

Långsiktigt resultatmål:

Region Skånes resultat ska över en rullande femårsperiod uppgå till minst två procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag.

Vår bedömning: Det långsiktiga resultatmålet uppnås inte.

Kortsiktigt resultatmål:

Resultatet ska årligen utgöra minst en procent av de samlade intäkterna.

Vår bedömning: Det kortsiktiga resultatmålet uppnås inte.

Finansieringsmål:

- Investeringar i utrustning ska självfinansieras till 100 procent.
- Investeringar i fastigheter ska självfinansieras till minst 50 procent.
- Investeringar i tåg och bussar ska självfinansieras till minst 40 procent.

Vår bedömning: Uppföljning sker endast på totalnivå i årsredovisningen varvid konstateras att finansieringsmålet på denna nivå inte till fullo uppnås.

Vår sammanfattande bedömning:

Vår sammanfattande bedömning för 2017 är att utfallet inte är förenligt med fullmäktiges finansiella mål.

7. Resultaträkningen

7.1 Blandmodell och fullfondering

I årsredovisningen redovisas resultat- och balansräkningar utifrån både blandmodell och fullfondering som metod att redovisa pensionsåtaganden intjänade före 1998. Då regionens egna resultatanalyser utgår ifrån fullfondering har vi valt att redovisa även våra analyser, kommentarer och synpunkter utifrån fullfondering. Avrundning har skett till hela mnkr, varför vissa delsummer i tabellerna nedan inte summerar.

7.2 Årsjämförelse resultaträkning

Belopp i mnkr	2017	2016	2015	Förändring 2017/2016	Förändring 2016/2015	Trend
Verksamhetens intäkter	8 386	8 217	8 028	2,1%	2,4%	↓
Verksamhetens kostnader	-43 631	- 42 124	- 39 884	3,6%	5,6%	↑
Avskrivningar	-1 377	- 1 332	-1 277	3,4%	4,3%	↑
Verksamhetens nettokostnader	-36 622	- 35 239	- 33 132	3,9%	6,4%	↑
Skatteintäkter	28 630	27 219	25 961	5,2%	4,8%	↑
Generella statsbidrag	3 492	3 423	2 993	2,0%	14,4%	↓
Kommunalekonomisk utjämning	5 487	5 089	4 766	7,8%	6,8%	↑
Intäkter från skatt, utjämning och bidrag	37 609	35 731	33 720	5,3%	6,0%	
Finansiella intäkter	56	55	76	1,8%	-27,6%	
Finansiella kostnader	-62	- 97	-117	-36,1%	-17,1%	
Värdesäkring av pensionsskuld	-744	-346	-515	115,0%	-32,8%	
Finansnetto	-749	-388	-556	93,0%	-30,2%	
Årets resultat	238	103	32	131,1%	221,9%	

Resultatet har förbättrats med 135 mnkr. Översiktligt beror detta främst på att verksamhetens nettokostnader endast ökat med 3,9 procent medan skatteintäkter, statsbidrag och utjämning sammantaget haft en ökningstakt på 5,3 procent. Detta har sammantaget inneburit en resultatförbättring trots att kostnader för värdesäkring av pensionsskulden mer än fördubblats jämfört med föregående år.

7.3 Budgetjämförelse

	Utfall 2017	Budget 2017	Resultat- påverkande avvikelse
Verksamhetens intäkter	8 386	8 077	+ 3,8 %
Personalkostnader	- 20 480	- 20 233	- 1,2 %
Omkostnader	- 23 151	- 22 311	- 3,8 %
Avskrivningar	- 1 377	- 1 407	+ 2,1 %
Verksamhetens nettokostnader	- 36 622	- 35 874	- 2,1 %
Skatteintäkter	28 630	28 393	+ 0,8 %
Kommunalekonomisk utjämning	5 487	5 419	+ 1,3 %
Generella statliga bidrag	3 492	3 339	+ 4,6 %
Intäkter från skatt, utjämning och bidrag	37 609	37 151	+ 1,2 %
Finansiella intäkter	56	43	
Finansiella kostnader	- 62	- 79	
Värdesäkring av pensionsskuld	- 744	- 866	
Finansnetto	- 749	- 902	+ 17,0 %
Årets resultat	238	375	- 36,5 %

Nettoavvikelsen mot budget är - 137 mnkr. Sammanfattningsvis beror detta på att verksamhetens nettokostnader i absoluta tal uppvisar en större ökning än den sammantagna positiva ökningen av intäkter från skatter, utjämning och bidrag samt finansnetto.

En vidare analys av avvikelser relaterade till driftsresultat sker i nedanstående avsnitt.

7.4 Driftsredovisningen

Utfall på nämnds-/styrelse-/förvaltningsnivå

I förhållande till reviderad och för 2015 även ursprunglig budget redovisas följande avvikelser (avrundat till hela mnkr):

Jämfört med:	Budget 2017	Budget 2016	Reviderad budget 2015	Ursprunglig budget 2015	Reviderad budget 2014
Kulturnämnden	1	1	3	3	2
Kollektivtrafiknämnden	58	4	22	137	178
Regionala utvecklingsnämnden	7	6	0	7	0
Habiliterings- och hjälpmedels- nämnden	13	5	-	-	-
Sjukvårdsnämnd SUS	-629	-474	- 111	- 435	- 139
Sjukvårdsnämnd Sund	-134	-88	- 10	- 209	- 110
Sjukvårdsnämnd Kryh	-175	-207	- 131	- 252	- 142
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-353	9	37	97	174
– Medicinsk serviceförvaltning	0	0	0	0	23
– Hälsostaden	-9	-27	- 24	- 37	- 25
Regionstyrelsen	169	76	50	161	- 103
Personalnämnden	38	42	10	46	-
Servicenämnden	-9	-95	1	1	3
Södra Regionsvårdsnämnden	0	0	0	0	0
Patientnämnden	2	1	0	0	1
Revisionen	4	3	2	2	0
Totalt	-1 017	-744	- 151	- 479	- 138

Kommentar avseende budgetavvikelserna:

Det är främst Sjukvårdsnämnderna SUS, Sund och Kryh tillsammans med Hälso- och sjukvårdsnämnden som uppvisar ett negativt ekonomiskt utfall, såväl i absoluta tal som i förhållande till budget. Servicenämnden har i förhållande till föregående år ett lägre underskott bland annat genom debitering av kostnader till de övriga förvaltningarna. Hälso- och sjukvårdsnämnden uppvisar i jämförelse med tidigare år ett avsevärt sämre resultat i förhållande till budget. Detta är till stor del hänförligt till kostnader för hälsoval och andra områden där prisbildningen är fast och volymer ej påverkbara för nämnden. Regionstyrelsen och Personalnämnden uppvisar sammantaget ett ökande överskott i förhållande till budget, främst till följd av lägre personalkostnader, reformstopp och satsningar som skjutits på framtiden.

8. Balansräkningen

8.1 Nyckeltal

Belopp i mnkr	Fullfonderingsmodell			Blandmodell		
	2017	2016	2015	2017	2016	2015
Anläggningstillgångar	20 363	19 110	17 899	20 363	19 110	17 899
Bidrag infrastruktur	868	905	50	868	905	50
Omsättningstillgångar	4 909	5 081	5 592	4 909	5 081	5 592
Balansomslutning	26 140	25 097	23 541	26 140	25 097	23 541
Eget kapital	-20 073	-20 311	-20 414	-3 015	-2 692	-2 071
Avsättningar	31 190	30 617	30 344	14 132	12 998	12 002
Långfristiga skulder	5 273	5 561	4 898	5 273	5 561	4 898
Kortfristiga skulder	9 749	9 230	8 712	9 749	9 230	8 712
Kassalikviditet	50%	55%	64%	50%	55%	64%
Soliditet	-77%	-81%	-87%	-12%	-11%	-9%

Region Skånes ekonomiska ställning är svag utifrån traditionella soliditetsmått. Vid en jämförelse inom riket kan noteras att inräknat pensionsåtaganden intjänade före 1998 är Region Skånes soliditet bland de allra lägsta för landsting och regioner. Det kan noteras att soliditeten långsamt förbättras i redovisningen enligt fullfonderingsmodell till följd av utbetalning av skuldförda pensioner.

Kassalikviditeten visar betalningsförmågan på kort sikt. Som mått bör likviditeten teoretiskt uppgå till 100 %, d v s de tillgångar som på kort sikt kan omsättas i pengar bör vara lika stora som de skulder som ska betalas på kort sikt. Likviditeten förbättras dock av att inflödet av skatteintäkter och statsbidrag månatligen tidsmässigt ligger före utbetalningar av löner.

Region Skåne har dock som alla landsting och regioner en beskattningsrätt som måste beaktas i bedömningen av ekonomin. Skattesatsen för landstingsskatt i Skåne är lägst i landet.

9. Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Vi bedömer att den tillämpade modellen överensstämmer med RKR:s rekommendation 16.2.

10. Sammanställd redovisning

Enligt KRL 8:2 ska den sammanställda redovisningen omfatta de juridiska personerna i vilka Regionen har ett betydande inflytande. Det finns dock möjlighet att göra avsteg från principen om företagen har en ringa omsättning eller balansomslutning.

Region Skåne upprättar en sammanställd redovisning som inkluderar Region Skåne Holding AB och Folktandvården Skåne AB. Övriga bolags verksamheter är i ekonomiska termer obetydliga i förhållande till Regionens totala omslutning och har inte medtagits vilket är förenlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 8.2.

11. Bokslutsprocessen

Baserat på våra granskningsresultat bedömer vi sammantaget att regionens bokslutsprocess fungerar tillfredsställande. Anvisningar och tidplaner har följts, avstämningar har gjorts och bokslutsdokumentationen har tillfredsställande kvalitet.

12. Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Region Skåne för räkenskapsåret 2017-01-01 – 2017-12-31.

Vi har i allt väsentligt utfört revisionen enligt SKYREV:s vägledning för redovisningsrevision, *med undantag för att skriftligt uttalande från ledningen avseende dess ansvar för upprättandet av de finansiella rapporterna inte lämnats och därför inte kunnat inhämtas*. Denna vägledning kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i de finansiella rapporterna. Det sakkunniga biträdet väljer i samråd med de förtroendevalda revisorerna vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar det sakkunniga biträdet de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur regionen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i regionens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalande med avvikande mening

I årsredovisningen har fullfonderingsmodellen redovisats som en med blandmodellen likvärdig princip för upprättande av bokslutet. Pensionsavsättningen har därmed i upprättandeformen fullfondering inte redovisats i enlighet med lag om kommunal redovisning vilket innebär att skulden överskattats med 17 058 mnkr.

Beloppet är väsentligt för bedömningen av årsredovisningen.

Enligt vår uppfattning ger därför årsredovisningen inte en rättvisande bild av regionens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lag om kommunal redovisning. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Deloitte AB
2018-03-15

Per Stomberg
Huvudansvarig
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor